МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра культурології та музеєзнавства

Силабус
навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В 12 Культурологія та музеєзнавство

Освітньо-професійна програма – Музеєфікація історико-культурної спадщини

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Інформація про викладача	**ПІБ**	Бабкова Надія В'ячеславівна, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства
	Контактний телефон та e-mail викладача	+380957828131 nadiia_babkova@xdak.ukr.education
	Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/naukometr/profile/b/babkova11.pdf
	Інформація про консультації	онлайн-консультації – *час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача*
Статус дисципліни		Обов'язкова
Формат курсу		Денна форма навчання, 1 курс, 1-й семестр
Логіка вивчення курсу		**Пререквізити:** базові знання з дисциплін «Історія України та української культури», «Організація музейно-заповідної діяльності», «Музейний менеджмент і маркетинг». **Постреквізити:** дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу. Зокрема, «Технології віртуалізації музейного простору», «Виробнича практика», «Магістерський семінар», «Методика наукового дослідження та академічна доброчесність» виконання та захист кваліфікаційної роботи.
Мова навчання		Українська

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Теорія та практика музеєфікації» є складовою частиною циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, спрямованою на оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями щодо основних напрямків та способів музеєфікації різнопланових об'єктів історико-культурної спадщини України та світу, забезпечення засвоєння ними основних засад та практичних навичок сучасних методів музеєфікації, ознайомлення з принципами залучення музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини до розвитку регіонів України.

МЕТА КУРСУ

Ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретико-методологічними та практичними основами роботи з історико-культурною спадщиною як об'єктом музеєфікації.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	180 год.
	кількість кредитів: 6 ECTS
	загальна кількість годин: 180 год.
	аудиторних: 60 год.
	самостійної робот: 120 год.
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Вільні електронні ресурси. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment)
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до	**Форми:** навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи **Види:** лекції / семінарські та практичні заняття **Методи:** проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний (візуальний супровід – демонстрація ілюстрацій, відео та аудіо фрагментів), репродуктивний; проєктно-орієнтований – підготовка повідомлення / доповіді (презентації), реалізація практичних завдань.

навчального плану)	Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод: підготовка доповіді з презентацією; створення інших продуктів до відповідних тем.
Поточний контроль	Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських і практичних занять, вони мають на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи. Оцінювання самостійної роботи й активності здобувача здійснюється за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається; 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою; 4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
Підсумковий контроль	**Екзамен.** Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену в усній формі у відкритому форматі за присутності здобувачів відповідної групи. Така організація дає змогу здобувачам почути відповіді однокурсників, ознайомитися з різними підходами до розкриття екзаменаційних питань і краще зрозуміти вимоги до відповідей. Оцінювання здійснюється відповідно до встановлених критеріїв, а оголошення результатів у присутності групи сприяє прозорості оцінювання.
Політика курсу*	Умовами опанування ОК «Теорія та практика музеєфікації» є: ▪ систематичне виконання усіх поставлених завдань; ▪ дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ▪ дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; ▪ «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html; ▪ запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – «Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf ▪ невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf ▪ визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК»* https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf
Інтегральна компетентність	ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН4, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН11, ПРН12 ОПП «Музеєфікація історико-культурної спадщини»

	(https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 4.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6 ОПП «Музеєфікація історико-культурної спадщини» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 3-4.
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	ФК1, ФК2, ФК5, ФК6, ФК7, ФК8, ФК9 ОПП «Музеєфікація історико-культурної спадщини» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b12_m_miks.pdf) с. 3-4.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теорія музеєфікації

Тема 1. Місце музеєфікації серед дисциплін культурологічно-музеєзнавчого циклу

Тема 2. Генеза та еволюція музеєфікації

Тема 3. Напрями та форми музеєфікації

Тема 4. Критерії оцінки об'єктів історико-культурної спадщини для вибору напрямів і форм музеєфікації

Розділ 2. Специфіка музеєфікації різновидів історико-культурних пам'яток

Тема 5. Особливості музеєфікації пам'яток археології

Тема 6. Особливості музеєфікації пам'яток історії

Тема 7. Особливості музеєфікації пам'яток архітектури, містобудування, монументального мистецтва

Тема 8. Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва, ландшафтних об'єктів і пам'яток науки та техніки

Розділ 3. Практичні заходи з музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини

Тема 9. Розробка проєкту музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини

Тема 10. Музеєфіковані пам'ятки як складова частина туристичної індустрії

Тема 11. Ринкові процедури у процесах музеєфікації

Тема 12. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини

Розділ 4. Практичний досвід музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини

Тема 13. Світовий досвід музеєфікації пам'яток

Тема 14. Особливості музеєфікації пам'яток на території країн Східної Європи

Тема 15. Досягнення та недоліки процесу музеєфікації в Україні

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Розвиток вітчизняної музеєфікації та її місце серед навчальних дисциплін культурологічно-музеєзнавчого циклу	2	2
2	Співвідношення напрямів і відповідних їм форм музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	2	2
3	Об'єкти історико-культурної спадщини України як об'єкти туристичної індустрії (на прикладі окремих пам'яток)	2	2
4	Особливості музеєфікації об'єктів археологічної спадщини	2	2
5	Особливості музеєфікації об'єктів архітектури та містобудування, монументального мистецтва	2	2
6	Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва, ландшафтних об'єктів і пам'яток науки та техніки	2	2
7	Специфіка туристичних маршрутів створених на основі використання музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини	2	2

8	Технології ринкової економіки в процесах музеєфікації об’єктів історико-культурної спадщини	2	2
9	Світовий досвід музеєфікації різновидових об’єктів історико-культурної спадщини	2	2
10	Практика музеєфікації об’єктів історико-культурної спадщини у сучасній Україні	2	2
	Разом	20	20

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ			
	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Оцінка об’єктів історико-культурної спадщини за критеріями добору та визначення відповідних напрямків і форм їх музеєфікації	2	2
2	Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих об’єктів історико-культурної спадщини України	2	2
3	Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих об’єктів садово-паркового мистецтва, ландшафта та пам’яток науки і техніки	2	2
4	Практика створення проєкту музеєфікації на прикладі окремих об’єктів історико-культурної спадщини в Україні	2	2
5	Розрахунок ефективності функціонування музеєфікованих об’єктів історико-культурної спадщини (на прикладі окремих пам’яток)	2	2
	Разом	10	10

САМОСТІЙНА РОБОТА			
	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Еволюція уявлень про музеєфікацію як напрямок наукової роботи	5	1
2	Еволюція музеєфікація у вітчизняній практиці	6	1
3	Еволюція української музеєфікації. Вибір напрямів і форм музеєфікації	6	1
4	Критерії оцінки історико-культурних пам’яток для вибору напрямів і форм їх музеєфікації	6	1
5	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів археологічної спадщини	6	1
6	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів історичної спадщини	6	1
7	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів архітектури	6	1
8	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів містобудування	6	1
9	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів монументального мистецтва	6	1
10	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів садово-паркового мистецтва та ландшафту	6	1
11	Визначення особливостей музеєфікації об’єктів науки та техніки	6	1
12	Практика створення проєкту музеєфікації об’єктів історико-культурної спадщини	6	1
13	Об’єкти історико-культурної спадщини як складова розвитку туристичної індустрії України	6	1

14	Вивчення успішних інвестиційних проєктів музеєфікованих об’єктів історико-культурної спадщини	10	1
15	Ефективність функціонування пристосованих до екскурсійного відвідування об’єктів як складова частина музеєфікаційного проєкту	8	1
16	Вивчення світового досвіду музеєфікації об’єктів історико-культурної спадщини	15	1
17	Вивчення вітчизняного досвіду музеєфікації об’єктів історико-культурної спадщини	10	1
	Разом	120	17

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	***Види робіт***	***Кількість видів робіт***	***Max балів за 1 вид роботи***	***Максимальна кількість балів***
	Активність на лекції / виконання завдань до лекційного матеріалу	15	0,5	7,5
	Робота на семінарських заняттях	10	2	20
	Робота на практичних заняттях	5	2	10
	Самостійна робота	17	1	17
	Поточне тестування	1-2	2-2,75	5,5
	Підсумковий контроль (екзамен) тестування	1	40	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Види робіт	***Критерії оцінювання***	***Бали***
Семінарське завдання	Чітка і обґрунтована відповідь на поставлене запитання, висока культура оформлення виступу.	3
	Недостатньо повне висвітлення відповіді на поставлене запитання, хиби в оформленні виступу.	2
	Формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових відповіді, низький рівень володіння знаннями та уміннями.	1
Практичне завдання	Чітка і обґрунтована відповідь на поставлене завдання, висока культура оформлення виступу.	3
	Недостатньо повне висвітлення відповіді на поставлене завдання, хиби в оформленні виступу.	2
	Формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових відповіді, низький рівень володіння знаннями та уміннями	1
Самостійна робота	Завдання виконано повністю, відповідає темі, має логічну структуру, методично коректне, оформлено охайно	1-2
	Завдання частково виконане або має методичні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано	0,5
	Завдання не виконано або не відповідає темі й вимогам	0
Неформальна освіта*	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / конференції / воркшопі (з тематики курсу)	до 3
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 3 год.) зі змістом, дотичним до курсу	до 4
	Конференція / круглий стіл (участь у події в якості слухача)	до 2
	Публікація тез / статей у фаховому середовищі (підготовка доповіді)	до 5

**У межах дисципліни передбачається можливість нарахування додаткових балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов’язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 5. Здобувач має надати*

документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, письмовий звіт-рефлексія тощо).

***Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.*

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ																	
Розділ 1				**Розділ 2**				**Розділ 3**				**Розділ 4**			**Тестування**	**Екзамен**	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15			
3	3,5	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5,5	40	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Архипова Є. О., Клевчук О. О. (2021). Державне регулювання у сфері охорони культурної спадщини України. *Інвестиції: практика та досвід*, (13-14), 51–57.
2. Біляєва С., Куценко С. (2023). З історії дослідження та музеєфікації комплексів археологічних пам'яток (за матеріалами Більська та Очакова). *Уманська старовина*, (10), 91–101.
3. Бруч М. (2015). Музеєфікація пам'яток архітектури та містобудування як засіб збереження історико-культурної спадщини. *Historical and Cultural Studies, (2(1), 31–35.*
4. Годованська О. (2023). Музеєфікація об'єктів культурної спадщини: на прикладі музею народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького. *Народознавчі зошити : науковий журнал*, (2 (170), 353–360.
5. Грицюк Д. П. (2023). Збереження та музеєфікація архітектурного ансамблю «Меджибізька фортеця» в рамках діяльності державного історико-архітектурного заповідника «Меджибіж». *Південний архів (історичні науки)*, (41), 33–40.
6. Ликова О. Г. (2019). Музеєфікація приватної збірки родини Китришів як спосіб збереження гончарної спадщини майстра. *Сіверщина в історії України: збірник наукових праць*, (12), 432–434.
7. Паньків Н. Є. (2021). Вплив культурної спадщини на розвиток туризму в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*, (1), 212–224.
8. Прибєга Л., Громницький А. (2024). Засади музеєфікації будівель і споруд, поруйнованих в Україні злочинними діями військових РФ. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*, (1), 29–35.
9. Тарангул Л. М., Чернікова І. В., Дрогомирецька Л. Р. (2024). Збереження історико-культурної спадщини України як чинник національної ідентичності. *Культурологічний альманах*, (1(9), 147–159.
10. Хададова М. В. (2025). Музеєфікація пам'яток археології давньоруського часу в Житомирській області: проблеми і перспективи. *Актуальні питання у сучасній науці*, (36), 1600–1612.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Теорія та практика музеєфікації».

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Силабус затверджено на засіданні кафедри культурології та музеєзнавства

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.
Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.